

تهیه کننده: مریم صادقی

کارشناس روابط عمومی واحد اطلاع رسانی سازمان نقشه برداری کشور

پروفسور محمد حسن گنجی، پدر علم جغرافیای ایران درگذشت

پروفسور محمد حسن گنجی بنیان‌گذار علم جغرافیای نوین و هواشناسی در ایران در تاریخ ۲۸ تیر ماه سال ۱۳۹۱ بر اثر خونریزی مغزی درگذشت.

دکتر گنجی در پنجمین همایش ملی نام‌های جغرافیایی که در اردیبهشت ماه سال ۹۱ برگزار شده بود به عنوان استاد برجسته و پیشکسوت مهمان سازمان نقشه‌برداری کشور بود تا از تلاش‌های این استاد گرانقدر در حوزه یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی به خصوص نام خلیج فارس قدردانی شود.

دکتر محمد حسن گنجی در تاریخ ۲۱ خرداد سال ۱۲۹۱ خورشیدی در شهر بیرجند به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات مقدماتی در مدرسه شوکتیه بیرجند، وارد دارالمعلمین عالی تهران شد و در رشته تاریخ و جغرافیا به دریافت درجه کارشناسی نائل شد.

سپس به عنوان دانشجوی برگزیده به اروپا اعزام شد و در دانشگاه ویکتوریا منچستر انگلستان به تحصیل ادامه داد و در سال ۱۳۱۷ لیسانس تخصصی خود را در رشته جغرافیا دریافت کرد.

وی در سال ۱۳۳۱ با استفاده از بورس تحصیلی عازم آمریکا شد و مدرک دکتری خود را در رشته جغرافیا، از دانشگاه کلارک دریافت داشت.

دکتر گنجی پس از بازگشت به ایران در دانشگاه تهران مشغول به تدریس و با درجه استادی در سال ۱۳۵۸ بازنشسته شد. او از سال ۶۴ با مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی همکاری می‌کرد. استاد گنجی همچنین در کمیته رهبری اطلس اقلیمی ایران در سازمان هواشناسی عضو بود.

مدیریت اداره کل سازمان هواشناسی از سال ۱۳۳۵ تا سال ۱۳۴۷ بر عهده دکتر گنجی بود و در واقع می‌توان گفت ایشان بنیان‌گذار سازمان هواشناسی ایران بودند. او ۴ سال ریاست منطقه آسیا را در سازمان هواشناسی جهانی نیز عهده دار بود و سال‌ها عضو کمیته اجرایی سازمان هواشناسی جهانی بود.

وی در بیست و نهمین کنگره اتحادیه بین‌المللی جغرافیایی در کره جنوبی در سال ۲۰۰۰ میلادی به عنوان یکی از ۱۵ جغرافیدان برجسته جهان شناخته شد و سازمان هواشناسی جهانی جایزه علمی سال ۲۰۰۱ خود را به وی اعطا کرد. مراسم تشییع پیکر مرحوم محمد حسن گنجی؛ پدر علم جغرافیای ایران در تاریخ ۱ مرداد از مقابل دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران برگزار شد.

بازدید وزیر مسکن و آبادانی کشور سوریه از سازمان نقشه برداری کشور

صفوان العساف، وزیر مسکن و آبادانی کشور سوریه صبح روز پنج شنبه پنجم مردادماه از سازمان نقشه‌برداری کشور بازدید کرد.

در این بازدید که با حضور مهندس محمود ایلخان رئیس سازمان نقشه‌برداری کشور، مهندس محمود واعظی معاون فنی و دکتر منصوریان مشاور رئیس سازمان برگزار گردید آخرین دستاوردهای علمی در حوزه ژئوماتیک به خصوص در حوزه GIS و SDI به وزیر مسکن و آبادانی کشور سوریه معرفی گردید.

تدوین دستورالعمل راهنمای ارتباط و سازگاری منطقی عوارض در مقیاس ۱:۲۰۰۰ از سوی سازمان نقشه‌برداری کشور

طرح تهیه نقشه‌های رقومی بزرگ مقیاس ۱:۲۰۰۰ که بانظارت سازمان نقشه‌برداری کشور و مشارکت بخش خصوصی در دست اجرا می‌باشد، یکی از طرح‌های ملی محسوب می‌شود که می‌بایست از لحاظ فرآیند تولید و رعایت دستورالعمل به شکل یکسان و مطابق با استانداردهای تهیه نقشه، توسط سازمان نقشه‌برداری تهیه و تولید شود.

لزوم ایجاد هماهنگی در تولید، ویرایش و پردازش نقشه‌های بزرگ مقیاس از لحاظ تداخل، مجاورت، عبور، هم‌پوشانی و یا اولویت نمایش عوارضی که به صورت منطقی در ارتباط با هم می‌باشند، مورد توجه کارشناسان اداره کل نظارت و کنترل فنی در سازمان نقشه‌برداری کشور قرار گرفت.

به منظور کاهش خطای انسانی و همچنین جلوگیری از اعمال سلیقه در خط تولید نقشه (تبدیل، ادیت و کارتوگرافی) راهنما و مکمل دستورالعمل استاندارد به نام «ارتباط و سازگاری منطقی عوارض در مقیاس ۱:۲۰۰۰» توسط سازمان نقشه‌برداری کشور تهیه و تدوین گردید.

در همین راستا سازمان نقشه‌برداری کشور مجموعه‌ای از آیین‌ها و دستورالعمل‌هایی را جهت تسریع در تولید و پیشبرد اهداف سازمان، برای حل مشکلات و راهگشای تولید نقشه برای مهندسين مشاور نقشه‌برداری در بخش خصوصی تدوین کرده است. در تهیه این راهنما استاندارد و دستورالعمل تهیه نقشه‌های رقومی مقیاس ۱:۵۰۰، ۱:۱۰۰۰ و ۱:۲۰۰۰ به روش فتوگرامتری به عنوان مرجع پایه در نظر گرفته شده و طبقه‌بندی عوارض نیز بر مبنای آن صورت گرفته است.

در این نگارش تا حد امکان از اظهار نظر کاربران تولید نقشه (سازمان نقشه‌برداری و بخش خصوصی) و تجارب و پیشنهادهای نقشه‌برداران در بخش‌های خط تولید، گویاسازی و نظارت استفاده شده است. لازم به ذکر است این مجموعه راهنمای مناسبی برای تسهیل و هماهنگی در پردازش گرافیکی و کارتوگرافی نقشه‌های بزرگ مقیاس خواهد بود.

تشریح تازه‌ترین طرح‌های نقشه‌برداری کشور از زبان دکتر علی سلطانیپور معاون اداره کل نقشه‌برداری زمینی سازمان نقشه‌برداری کشور

افزایش ایستگاه‌های دائم شبکه ملی هدی، تحلیل منطقه

آشفشانی دماوند و شناسایی مناطق دارای توده زمین گرمایی

دکتر علی سلطانیپور معاون اداره کل نقشه‌برداری زمینی در گفتگو با واحد اطلاع رسانی روابط عمومی سازمان نقشه‌برداری گفت: متخصصان این حوزه در سال جدید با بهره‌گیری از دانش داخلی به پیشرفت قابل توجهی در حوزه فعالیت‌های تخصصی‌شان رسیدند.

برای مثال می‌توان به شبکه DGPS اشاره کرد. چراکه با استفاده از این شبکه، دقت در تعیین موقعیت افزایش می‌یابد و این در حالی است که در میزان هزینه و وقت هم صرفه‌جویی قابل توجهی خواهد شد.

دکتر سلطانیپور افزود: هر کاربری می‌تواند با استفاده از این سامانه و در اختیار

رئیس سازمان نقشه‌برداری کشور ضمن خوشامدگویی به صفوان العساف و ابراز تمایل سازمان نقشه‌برداری کشور جهت توسعه همکاری‌ها با کشور سوریه در حوزه نقشه‌برداری، بازدید ایشان از سازمان نقشه‌برداری کشور را فرصت مناسبی جهت معرفی توانمندی‌های ایران در جهت گسترش همکاری‌های بین دو کشور دانست.

مهندس محمود ایلخان افزود: با توجه به همکاری‌های تنگاتنگ که بین دو کشور سوریه و ایران وجود دارد، می‌توانیم تخصص فنی سازمان نقشه‌برداری کشور و بخش خصوصی را در اختیار کشور دوست خود، سوریه قرار دهیم.

در ادامه مهندس واعظی و دکتر منصوریان وزیر مسکن سوریه را در جریان آخرین توانمندی‌ها و پیشرفت‌های علمی و تخصصی سازمان نقشه‌برداری کشور قرار داده و توضیحاتی را ارائه نمودند.

همچنین وزیر مسکن و آبادانی سوریه از بخش‌های مختلف اداره کل زیرساخت‌های اطلاعات مکانی سازمان نقشه‌برداری کشور بازدید نمود.

دماوند در حال انجام بوده و پس از این مرحله، مشاهدات GPS و ثقل در این شبکه در سال جاری انجام خواهد شد. از آنجا که تغییرات زمین جزئی است این مطالعات با فاصله‌های زمانی زیاد باید انجام گیرد.

سلطانپور در ادامه با اشاره به سایر فعالیت‌های این مجموعه گفت: یکی دیگر از عمده فعالیت‌های مهم سازمان نقشه‌برداری کشور، همکاری با پژوهشگاه نیرو و ستاد انرژی‌های نو، زیر نظر وزارت نیرو، به منظور مطالعه مناطق مختلف کشور از نظر انرژی زمین گرمایی می‌باشد.

در بعضی از کشورهای اروپایی، بخشی از برق مصرفی مردم از طریق انرژی زمین گرمایی تأمین می‌شود که در حال حاضر در ایران هم چنین طرحی تعریف شده است. به همین منظور برای مطالعه مناطق از نظر داشتن پتانسیل زمین گرمایی، سازمان نقشه‌برداری کشور در این طرح مشارکت نموده است. با استفاده از اطلاعات شتاب ثقل، می‌توان مناطق دارای پتانسیل زمین گرمایی را مورد بررسی و مطالعه قرار داد. سازمان نقشه‌برداری کشور اندازه‌گیری، محاسبات و تفسیر اطلاعات ثقل را به منظور اکتشافات توده‌های زمین گرمایی بر عهده دارد.

لازم به ذکر است در حال حاضر این طرح برای منطقه محلات در استان مرکزی در حال اجرا است. البته در آینده در مناطق دیگر نیز اجرایی خواهد شد. آذربایجان غربی و شرقی، اردبیل، گیلان، مازندران، خراسان و بجنورد از دیگر مناطقی هستند که متخصصان نقشه‌برداری زمینی سازمان نقشه‌برداری کشور در آینده برای تحقیق چشمه‌های آب گرمشان سراغ آنها خواهند رفت. اهمیت این موضوع در آن است که این نوع از انرژی که از توده زمین سرچشمه می‌گیرد می‌تواند جایگزین خوبی برای سوخت‌های فسیلی باشد. مسأله‌ای که اکنون دغدغه بشر معاصر شده، حفظ و صرفه‌جویی سوخت‌های فسیلی است که استفاده از انرژی تولید شده از پتانسیل زمین، می‌تواند راهکار مناسب و جایگزین خوبی برای سوخت‌های فسیلی باشد.

داشتن یک دستگاه GPS به موقعیت مکانی مورد نظر خود دسترسی پیدا کند. مطالعه و تحقیق در حوزه منابع طبیعی، جنگل، زمین‌شناسی، تهیه نقشه از دریا، هدایت ناوها و کشتی‌ها، امور مهندسی و نقشه‌برداری از جمله کاربردهای شبکه DGPS یا همان سامانه ملی هدی است.

در واقع در این سامانه تمامی ایستگاه‌های دائمی GPS به تدریج به سرویس DGPS متصل می‌شوند و در واقع همین مسأله سبب افزایش سرعت دسترسی به موقعیت‌های جغرافیایی مورد نیاز می‌گردد.

ایشان در ادامه گفتگوی خود به تعداد ایستگاه‌های دائم نیز اشاره کرد و گفت: ۱۲۰ ایستگاه دائم در سراسر کشور داریم که در حال حاضر در تلاش هستیم تا این تعداد را افزایش دهیم.

سلطانپور گفت: به طور کلی در ابتدا هدف کلی از ایجاد شبکه ایستگاه‌های دائم GPS، مطالعه و بررسی حرکت پوسته زمین و گسل‌ها است. البته نباید این نکته مهم را فراموش کرد که مبنای فعالیت شبکه DGPS در راستای ارسال تصحیحات جهت افزایش دقت تعیین موقعیت جغرافیایی است.

معاون اداره کل نقشه‌برداری زمینی در ادامه گفتگو به سایر فعالیت‌های تخصصی همکاران خود در این مدیریت اشاره کرد و افزود: یکی دیگر از برنامه‌های سازمان نقشه‌برداری کشور، مطالعه و دستیابی به شبکه دقیق ژئوماتیک دماوند جهت بررسی تغییرات این منطقه است.

البته تغییرات هندسی، مسطحاتی و ارتفاعی و همچنین تغییرات شتاب ثقل از جمله موضوع‌های مورد تحقیق منطقه دماوند است. گفتنی است این فعالیت اولین بار است که در کشورمان انجام می‌شود. وقتی آتشفشانی شروع به کار می‌کند قبل از هر چیز، شاهد تغییرات هندسی در زمین خواهیم شد. پس با اندازه‌گیری‌های ژئودتیک روی این شبکه و مشاهدات شتاب ثقل و تکرار آن در بازه‌های زمانی مناسب، به تغییرات پوسته و جرم توده داخل زمین پی می‌بریم و در نهایت نتیجه‌گیری می‌کنیم که منطقه آتشفشان در حال فعالیت است یا خیر؟ وی ادامه داد: در حال حاضر عملیات شناسایی و ساختمان ایستگاه‌های حوالی